

سؤالات غیراستاندارد، سلیقه‌ای و اشتباه‌کنکور سراسری!

هدف از هر آزمون و طرح سوال، طبقه‌بندی شرکت‌کنندگان در آن آزمون بر حسب میزان یادگیری آن‌ها در زمینه بودجه‌بندی آزمون است. و هر سوال در یک آزمون به شرطی ارزشمند است که حداقل دو نفر را از هم تفکیک کند. اما متأسفانه امسال سازمان سنجش با طرح سوالاتی غلط و یا سلیقه‌ای به خصوص در درس ریاضی و زیست موجب ناامیدی دانش‌آموزانی شده که بیش از یک سال از بهترین سال‌های زندگی خود را صرف درس‌خواندن و موفقیت در کنکور کرده‌اند. طرح این گونه سوالات نه تنها تفکیکی بین دانش‌آموزان از نظر سطوح یادگیری ایجاد نمی‌کند، بلکه موجب اتلاف وقت دانش‌آموزانی می‌شود که بیشتر درس خوانده‌اند و قصد کسب درصد بالاتری دارند، چراکه این دانش‌آموزان سعی می‌کنند، به همه سوالات پاسخ صحیح بدهند. امیدواریم این روند اشتباه در طراحی سوالات کنکور سراسری متوقف شود و با طرح سوالاتی در چارچوب کتاب درسی، ضمن احترام به آموزش و پرورش و دانش‌آموزان تلاش‌گر، کنکور سال‌های آینده به روند استاندارد خود بازگردد.

در ادامه به بررسی چند مورد از سوالات سلیقه‌ای و مسئله‌دار کنکور سراسری ۱۴۰۰ می‌پردازیم:

۱۵۶- خارجی ترین یاخته‌های استخوانی موجود در تنه استخوان ران یک فرد سالم چه مشخصه‌ای دارند؟

- (۱) در مجاورت خود رگ‌های خونی و رشته‌های عصبی و مغز قرمز دارند.
- (۲) در سمت داخل یاخته‌هایی پهن و نزدیک به هم واقع شده‌اند.
- (۳) بر روی دایره‌ای با مرکزیت مجرای هاورس قرار گرفته‌اند.
- (۴) در بین یاخته‌های خود، حفره‌های نامنظم زیادی دارند.

خارجی ترین یاخته های استخوانی موجود در تنه استخوان ران، یاخته های متعلق به بافت استخوانی فشرده هستند که به شکل هاورس در نیامده اند و این سلول ها در سطح داخلی سلول های بافت پیوندی قرار گرفته اند. اساسا در بافت پیوندی یاخته ها فضای بین یاخته ای زیادی دارند لذا تمامی گزینه های این تست نادرست هستند اما به اجبار ، بسیاری گزینه دورا انتخاب کرده اند که کمی نسبت به سایر گزینه ها قابل تحمل تر است! اما باز هم غلط است.

- ۱۷۱- چند مورد، برای تکمیل عبارت زیر مناسب است؟
«در مرگ برنامه‌ریزی شده یاخته‌ای برخلاف بافت مردگی،.....»
- الف- پاسخ‌های التهابی رخ می‌دهد.
ب- اثرات مثبتی برای بدن ایجاد می‌شود.
ج- ابتدا تغییری در غشای یاخته ایجاد می‌شود.
د- یاخته به سبب فعالیت درشت‌خوارها می‌میرد.
- ۱ (۱)   ۲ (۲)   ۳ (۳)   ۴ (۴)

در این سوال طبق کتاب درسی، تغییر در غشاهای مرگ برنامه‌ریزی شده مطرح شده است و به این که بافت مردگی ابتدا اثر بر غشا دارد یا ندارد حرفی زده نشده است؛ بنابراین دانش آموز می‌تواند مورد "ج" را درست بگیرد. از سوی دیگر، در بعضی حالت‌های مرگ برنامه‌ریزی شده ممکن است شروع فرایند از درون یاخته باشد و از این منظر می‌توان "ج" را غلط گرفت! در نتیجه پاسخ دهی در این سوال کاملاً سلیقه‌ای است و نباید سازمان سنجش از دانش آموز انتظار این را داشته باشد که از منابع دانشگاهی سلولی و مولکولی استدلال کند!

۱۹۹- در ارتباط با همهٔ اندام‌هایی که با تولید پیک شیمیایی دور بُردِ یکسان، تعداد فراوان‌ترین یاخته‌های خونی انسان را تنظیم می‌کنند، کدام مورد نا درست است؟

- (۱) به دفع بعضی مولکول‌های آلی بدن کمک می‌نمایند.
- (۲) فشار اسمزی خون را در حد مناسبی نگه می‌دارند.
- (۳) بر فرایند انعقاد خون در محل خون‌ریزی نقش مؤثری دارند.
- (۴) هر یک می‌توانند با تغییر در مقادیر چشم‌گیری از نوعی مادهٔ دفعی نیتروژن‌دار، از میزان سمیت آن بکاهند.

در این سوال طراح با استفاده از قید «همه» و فعل منفی، یک کژتابی یا ابهام ساختاری در سوال ایجاد کرده است و دانش‌آموز را بین یک دو راهی زبان فارسی قرار می‌دهد!!! کدام گزینه دربارهٔ همهٔ فلان‌ها نادرست است؟ حالا جواب چی می‌تونه باشه؟ گزینه‌ای که دربارهٔ هر دو نادرست باشه، یا گزینه‌ای که دربارهٔ هر دو درست نباشه و فقط دربارهٔ یکی‌شون نادرست باشه!!؟

در ادامه نقد علمی نیز به این سوال وارد است چرا که تمام جملات گفته شده، جملات صحیحی هستند. در دو راهی انتخاب بین گزینه ۳ و ۴ برای یک کنکوری گزینه ۳ جمله نادرستی به نظر می‌آید چرا که در هیچ کجای کتاب درسی از کلیه‌ها به عنوان اندامی که نقش موثر در انعقاد داشته باشند اشاره نشده و لذا عده‌ای ۳ را به عنوان جمله نادرست می‌دانند؛ هر چند کلیه‌ها با جذب کلسیم به شکل بسیار غیر مستقیم در انعقاد نقش دارند. در گزینه ۴، هم کبد با تبدیل آمونیاک به اوره در کاهش سمیت نوعی ماده نیتروژن‌دار نقش دارد، هم کلیه‌ها با دفع اوره (تغییر در مقدار اوره) در کاهش اثرات ناشی از سمیت این ماده در بدن نقش دارند.